

Norskir ungdómar spæla sjónleik fyri at forða ferðsluvánlukkum

Noreg er eitt tað landið í heiminum, sum ger mest fyrri at bota um ferðslutrygdina. Tað nýggjasta tiltakið er ein sjónleikur um liv og deyða í ferðsluni, sum ungfólk framfara fyrri sínum javnaldrum. Endamálið er at motivera tey ungu til eina betri ferðslumentan

— Tað finst neyv-
an nokur patent-
loysn uppá, hvussu
vit kunnu minka
ella heilt sleppa av
við teir mongu
ferðsluskaðarnar.
Tá vit tosa um
ferðslutrygd, so er
talan um mangar
ymiskar faktorar.
Tú loysir ikki allar
ferðslutrupulleikar-
nar við bert at
betra um ein av
hesum faktorum,
sum t.d. upplýsing
og frálæru.
Neyðugt er við
samspæli millum
hesar mongu ymsu
faktorarnar.

Hetta sigur Trygve Ellefseth, leiðari av «Trygg Trafikk» í Noregi. Í dag eru norðmenn sera frammaliga, tá talan er um at betra um ferðslumentanina og harvið minka um skaðarnar í ferðsluni.

Ferðslusjónleikur

Tað nýggjasta, sum norska ráðið fyrri ferðslutrygd er farið í gongd við, er at skipa fyrri sjónleikum kring landið, sum víðgera ferðslutrygdarspurningar. Tað eru ung, sum framfara hesar sjónleikir.

Trygve Ellefseth sigur, at ungdómsvánlukkurnar økjast í hvarjum, og tí var tað, at teir sum teir fyrstu í heiminum fóru undir hetta nýggja og heldur sjáldsama tiltakið.

Í januar í ár varð ein kendur norskur rithøvundi biðin um at gera tekst og tónleik til ein sjónleik, sum hevur fingið heitið: »5.000 ungdómar — ein sjónleikur um liv og deyða».

Tey ungu framfara fyrri javnaldrum

Ætlanin er, at tey ungu sjálvi skulu framfara henda leikin fyrri javnaldrum. Sjónleikurin er soleiðis gjordur, at ein skúla-flokkur kann framfara hann. «Trygg Trafikk» letur øllum teimum skúla-flokkum, sum vilja framfara leikin, fáa tilfarið.

Higartil hava meira enn 400 ymiskir flokkar, bólk-
ar o.l. framfært sjónleikin, og longu nú hevur eitt sera stórt tal av ungum sæð leikin.

Vit spurdu Trygve Ellefseth, hví teir eru farnir undir hetta heldur óvanliga tiltakið?

— Tað er tí, at vit halda, at tað er so umráðandi at fáa tey ungu meira við í okkara upplýsingar-arbeiði. Upplýsing um ferðslu kann vera so nóg. Eg haldi, at vit skulu royna at læra eitt sindur av amerikanarum, sum royna alt teir kunnu at fáa meira av undirhaldi við inn í upplýsing og frálæru. Hetta við at lata tey ungu spæla ein sjónleik sjálvi, sum víðger teirra egna liv í ferðslusamfelagnum, tað er ógvuliga motiverandi fyrri innlærningina.

Motorpatrulja

Men hetta er ikki tað einasta óvanliga tilbøðið, sum norska ferðslutrygdarráðið skipar fyrri í hesum døgum. Herfyrri fór ein motorpatrulja til verka. Í henni eru nokur fólk og so tveir litlir bilar við turbomotori, ein rallybilur og so ein tung motorsúkla. Ferðast verður so runt um alt landið, har ungdómar hava høvi at royna bilar og motorsúklu sjálvi.

Men hvi drags runt tað heila land við hesum, spurdu vit Trygve Ellefseth. Hann sigur:

— Vit hava longu vitjað 16 av teimum størstu bý-
unum og bygðunum í landinum við hesum til-

takinum. Vit halda, at tað hevur stóran týdning, at tey ungu, longu áðrenn tey av álvara fara at royna seg í ferðsluni, sleppa at koyra við bilum og motorsúklum — og tað við nógvari ferð. Vit skulu við hesum lata tey ungu sjálvi kenna á sær, hvussu vandamálið tað kann veia at koyra ov skjótt.

Vit vilja við hesum eisini visa teimum ungu, at ætla tey at fáa sær eina tunga motorsúklu, tá tey eru nóg gomul, so eiga tey tó fyrst at melda seg inn í ein motorklubba, sum hevur koyribreytir til endamálið.

«Velteppet»

Á hesum ferðum kring landið hevur motorpatruljan so eisini tann heimskenda bilin «Velteppet» við. Hetta er ein bilur, sum ikki kann koyra, men er hongdur upp í eini rammu. Í bilinum eru bil-

belti og er endamálið so, at fólk kunnu sita í bilinum meðan hann verður rullaður á staðnum. T.v.s. at fólk her sleppa at vita, hvussu tað kenst at sita trygg í einum bilbelti, hóast bilurin melur runt fleiri ferðir. Tey kunnu so eisini royna uttan bilbelti og kenna á sínum egna kroppi, hvussu tað man vera at rulla oman eftir fjallasiðu og ikki hava bilbeltið fastspenn.

Tey, sum hava roynt hetta uttan belti einaferð, gera tað ógantið aftur og vilja tí altíð tryggja sær, at bilbeltið er spent, tá tey fara í bil, sigur Trygve Ellefseth brosand.

Hann leggur aftrat, at ætlanin er at koma til

Føroya við júst hesum bilinum og heldur fyrri, at ikki m inst í Føroyum kundi verið uppá sitt pláss at roynt slíkan bil. Við hesum sipar hann til tey mongu óhappini, har bilar fara út av vegnum og fara runt fleiri ferðir.

Trygve Ellefseth sigur eisini, at teir ætla at hava alla motorpatruljuna við til Føroya, um hetta er ynskiligt. Tað verður so helst einaferð næsta ár.

Ferðsluvánlukkur og vit

Vit spurdu Trygve Ellefseth, um ikki tað er vandi fyrri, at fólk við tíðini fara at góðtaka ferðsluvánlukkurnar sum nakað natúr-

ligt, nakað, ið hoyrir gerandisdegnum til.

— Hatta er ein sera áhugaverður spurningur. Tað er vandi fyrri hesum tit sipa til, og tað er í veruleikanum tað, sum longu er hent í mongum londum. Ein kalkulerar við so og so nógvm deydum og løstaðum í ferðsluni hvørt ár. Í Noregi t.d. við 400 deyðum og 12.000 løstaðum um árið. Gera myndugleikarnir einki fyrri at minka um hetta talið, so merkir tað, at tað innan ár 2000 fara at verða dripin 5.600 fólk í ferðsluni í Noregi og meira enn 170.000 verða løstað.

At tað fara at doyggja 5.600 fólk í ferðsluni góðtaka vit sum nakað natúrligt. Men um tað nú voru 50 flogfær, sum dattu niður við hesum mongu fólkunum umboð, tá høvdu vit neyva hildið tað verið so natúrligt.

Trygve Ellefseth heldur, at tað er av alstórum tydingi, at vit ikki góðtaka, at so mong skulu doyggja í ferðsluni, men vit mugu harafturimóti royna at motivera hvønn einasta fyrri at verja um ferðslutrygdina. Fær ein ikki tey, sum ferðast í ferðsluni við í arbeiðið at minka um vandarnar, so er einki at gera.

Trygve Ellefseth heldur, at vit í Norðurlondum hava nógva at læra av amerikanarum, tá tað snýr seg um ferðslutrygd. Sjálvur hevur hann verið á kanningarferð har tvær reisir og fingið nógva burtúrur.

— Amerikanar duga betur enn vit at siggja ferðslutrygdina sum ein part av samlaðu samfelagsplanleggjini.

Hetta eiga vit eisini at gera, endar Trygve Ellefseth.

jan

Trygve Ellefseth, «Trygg Trafikk», her saman við Atla Jensen frá Bileftirlitinum. Aftanfyrri teir báðar norsk royndarbilurin, sum kemur til Føroya næsta ár